

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی رفسنجان

دانشکده بهداشت

طرح درس (Course Plan): تغذیه در سلامت دهان

نام درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:
تغذیه در سلامت دهان	۱	نظری
پیشنیاز درس:	فراگیران:	نیمسال:
ندارد	دانشجویان دندانپزشکی	دوم ۱۴۰۱-۱۴۰۲
ساعت کلاس:	مدرس:	آدرس پست الکترونیکی:
۱۰-۱۲ یکشنبه ها	دکتر مریم قاسمی	m.ghasemy.mg@gmail.com

هدف کلی واحد درسی:

(۱) آشنایی و گسترش دانش دانشجویان به اهمیت و نقش تغذیه صحیح در تأمین سلامت فرد

(۲) ارتقاء دانش مربوط به مصرف مواد غذایی در زندگی روزمره و دوران های زندگی

(۳) آشنا کردن دانشجویان دندانپزشکی با نقش تغذیه در پیشگیری و درمان بیماری های دهان و دندان

جلسه	عنوان جلسه	هدف کلی	اهداف رفتاری	حیطه و سطح یادگیری	وسایل مورد نیاز	روش تدریس
اول ۱۴۰۱/۱۱/۱۶	آشنایی با دانشجویان و کلیات، بیان منابع درسی و سرفصل	○ آشنایی با علم تغذیه و ارتباط آن با سلامتی ○ شناخت گروه های مواد غذایی	<ul style="list-style-type: none"> تغذیه را تعریف کند آشنایی با تاریخچه تغذیه، علم تغذیه و ارتباط آن با سلامتی آشنایی با برخی اصطلاحات متداول در تغذیه اهمیت تغذیه در پیشگیری از بیماری ها را بیان نماید نقش تغذیه در تامین سلامت را بیان نماید با محاسبات انرژی آشنا شود گروه های غذایی را بشناسد با تغذیه صحیح و سالم آشنا شود آشنایی با کنترل عصبی و هورمونی عملکرد دستگاه گوارش 	شناختی	ویدئو پروژکتور، تخته و ماژیک	سخنرانی، طرح سوالات جهت بحث در کلاس
دوم ۱۴۰۱/۱۱/۲۳	کربوهیدرات ها	آشنایی با درشت مغذی ها	<ul style="list-style-type: none"> مراحل هضم و جذب کربوهیدرات ها را بداند طبقه بندی کربوهیدرات ها را بداند منابع غذایی کربوهیدرات ها را بداند مقدار مورد نیاز در رژیم روزانه را بداند انواع شیرین کننده ها را بشناسد انواع فیبرها را بداند منابع غذایی فیبرها را بداند اهمیت فیبرها در تامین سلامت را بداند مقدار مورد نیاز روزانه را بداند 	شناختی	ویدئو پروژکتور، تخته و ماژیک	سخنرانی، طرح سوالات جهت بحث در کلاس

			<ul style="list-style-type: none"> • پره بیوتیک ها و پروبیوتیک ها را بداند • اهمیت پره بیوتیک ها و پروبیوتیک ها را در تامین سلامتی توضیح دهد • نمایه گلیسمی را تعریف نماید • لیست نمایه گلیسمی مواد غذایی را بشناسد • با هضم و جذب کربوهیدرات ها آشنا شود • با برخی از اختلالات متابولیکی شایع کربوهیدرات ها (عدم تحمل لاکتوز ، عدم تحمل فروکتوز) آشنا شود 			
سخنرانی، طرح سوالات جهت بحث در کلاس	ویدئو پروژکتور، تخته و ماژیک	شناختی	<ul style="list-style-type: none"> • چربی ها را تعریف نماید • انواع چربی ها را بشناسد • نقش چربی ها در رژیم روزانه را بداند • ساختمان شیمیایی چربی ها را بشناسد • مراحل هضم و جذب چربی ها را بداند • منابع غذایی چربی ها را بداند • مقدار مورد نیاز روزانه از منابع مختلف چربی را بداند • انواع لیپوپروتئین ها را بشناسد • اثر مصرف انواع چربی ها بر میزان لیپوپروتئین ها را بداند • منابع غذایی کلسترول را بشناسد • بیماری های مرتبط با مصرف نامناسب چربی ها را بداند • عملکرد اسیدهای چرب ضروری و مقادیر مورد نیاز آن ها را در رژیم غذایی بیان کند 	آشنایی با درشت مغذی ها	چربی ها	سوم ۱۴۰۱/۱۱/۳۰

			<ul style="list-style-type: none"> • با عوارض ناشی از کمبود اسیدهای چرب ضروری آشنا شود • با اسیدهای چرب ترانس آشنا شود 			
سخنرانی، طرح سوالات جهت بحث در کلاس	ویدئو پروژکتور، تخته و ماژیک	شناختی	<ul style="list-style-type: none"> • ساختمان شیمیایی پروتئین ها را بداند • مراحل هضم و جذب پروتئین را بداند • طبقه بندی پروتئین ها را بداند • اسیدهای آمینه ضروری را بداند • اسیدهای آمینه محدودکننده را بداند • کیفیت پروتئین ها را بداند • پروتئین های مکمل را بشناسد • منابع غذایی پروتئین ها را بشناسد • مقدار نیاز روزانه پروتئین را بداند • تعادل ازت را بداند • اثرات سوء تغذیه پروتئین انرژی را بر قد و وزن کودکان بداند • بیماری های ناشی از عدم مصرف متعادل را بشناسد • درجات مختلف سوء تغذیه پروتئین انرژی را بشناسد • راه های پیشگیری و درمان درجات مختلف سوء تغذیه را بشناسد • با بیماری های ناشی از اختلالات متابولیسم اسیدامینه آشنا شود 	آشنایی با درشت مغذی ها	پروتئین ها	چهارم ۱۴۰۱/۱۲/۷
سخنرانی، طرح	ویدئو پروژکتور،	شناختی	<ul style="list-style-type: none"> • تعریف انرژی را بداند • نیاز بدن به انرژی را بشناسد 	آشنایی با متابولیسم و انرژی	انرژی	پنجم ۱۴۰۱/۱۲/۱۴

<p>سوالات جهت بحث در کلاس</p>	<p>تخته و ماژیک</p>	<ul style="list-style-type: none"> • واحد اندازه گیری انرژی را بداند • ارزش انرژی زایی مواد غذایی را بداند • متابولیسم پایه را تعریف کنید • عوامل موثر بر متابولیسم پایه را بشناسد • نحوه محاسبه متابولیسم پایه را بداند • نیازهای انرژی در گروه های مختلف سنی و جنسی را بداند • اصطلاحات متداول در بحث انرژی شامل REE, BEE, BMR, TEE, RMR را بداند • اجزاء تشکیل دهنده انرژی کل روزانه را بداند • انرژی مورد نیاز برای فعالیت های مختلف را بداند • گرمزائی ناشی از غذا را تعریف کند • میزان TEF در رژیم های مختلف را بداند • نحوه محاسبه کل انرژی مورد نیاز را بداند • هرم مواد غذایی مردم ایران را بشناسد 			
<p>سخنرانی، طرح سوالات جهت بحث در کلاس</p>	<p>ویدئو پروژکتور، تخته و ماژیک</p>	<p>شناختی</p> <ul style="list-style-type: none"> • تعریف و تقسیم بندی ویتامین ها را بداند • اهمیت و نقش ویتامین ها در سلامتی انسان را توضیح دهد • ساختمان ویتامین ها ی B1 (تیامین، ریبوفلاوین و نیاسین) را بشناسد • منابع غذایی ویتامین های تیامین، ریبوفلاوین و نیاسین را بیان کند • دریافت مرجع غذایی ویتامین های تیامین، ریبوفلاوین و نیاسین را بداند 	<p>آشنایی با انواع ویتامین ها</p>	<p>ویتامین ها</p>	<p>ششم ۱۴۰۱/۱۲/۲۱</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • محتوای ویتامین تیامین، ریبوفلاوین و نیاسین برخی از مواد غذایی را بداند • بیماری ها و نشانه های بالینی کمبود ویتامین های تیامین، ریبوفلاوین و نیاسین را بشناسد • ساختمان ویتامین های کوبالامین، پیریدوکسین، اسید فولیک و ویتامین C را بشناسد • نام علمی و منابع غذایی ویتامین های کوبالامین، پیریدوکسین و اسید فولیک و ویتامین C را بیان کند • دریافت مرجع غذایی ویتامین های کوبالامین، پیریدوکسین و اسید فولیک و ویتامین C را بداند • محتوای ویتامین های کوبالامین، پیریدوکسین، اسید فولیک و ویتامین C برخی از مواد غذایی را بیان کند • بیماری ها و نشانه های بالینی کمبود ویتامین های کوبالامین، پیریدوکسین، اسید فولیک و ویتامین C را بشناسد • نحوه پیشگیری و درمان کمبود ویتامین های کوبالامین، پیریدوکسین، اسید فولیک و ویتامین C را بداند • ساختمان ویتامین A و D را بشناسد • پرو ویتامین های ویتامین A را بیان کند • نام علمی و منابع غذایی ویتامین A و D را بیان کند • دریافت مرجع غذایی ویتامین A و D را بداند 			
--	--	--	---	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • محتوای ویتامین A و D برخی از مواد غذایی را بیان کند • بیماری ها و نشانه های بالینی کمبود ویتامین A و D را بشناسد • نحوه پیشگیری و درمان کمبود ویتامین های A و D را بداند • عوارض هیپرویتامینوز ویتامین A و D را شرح دهد • نقش بیوشیمیایی ویتامین E و K را بداند • ویتامرهای ویتامین E و K را بیان کند • نام علمی و منابع غذایی ویتامین E و K را بیان کند • دریافت مرجع غذایی ویتامین های E و K را بداند • محتوای ویتامین E و K برخی از مواد غذایی را بیان کند • بیماری ها و نشانه های بالینی کمبود ویتامین E و K را بشناسد • نحوه پیشگیری و درمان کمبود ویتامین E و K را بیان کند • عوارض هیپرویتامینوز ویتامین E و K را شرح دهد 			
سخنرانی، طرح سوالات جهت	ویدئو پروژکتور، تخته و ماژیک	شناختی	<ul style="list-style-type: none"> • تقسیم بندی مواد معدنی را بداند • ترکیب مواد معدنی بدن را بداند • مفهوم زیست فراهمی را بداند • با زیست فراهمی مواد معدنی آشنا شود • تداخل بین ماده معدنی – ماده معدنی را بداند 	آشنایی با مواد معدنی کلسیم و فسفر	هفتم ۱۴۰۱/۱۲/۲۸

<p>بحث در کلاس</p>			<ul style="list-style-type: none"> • فراوان ترین ماده معدنی بدن را بشناسد • غلظت کلسیم در بافت های مختلف بدن را بداند • جذب، انتقال، ذخیره و دفع کلسیم را بطور خلاصه بداند • عوامل موثر بر زیست فراهمی کلسیم را بداند • خلاصه ای از مسیرهای تنظیم متابولیسم کلسیم را بداند • اجزاء تشکیل دهنده کلسیم سرم را بداند • با نقش بیوشیمیایی و عملکرد کلسیم در بدن آشنا شود • منابع غذایی کلسیم را بشناسد • دریافت های مرجع کلسیم را بداند • علائم کمبود کلسیم را بداند • با عملکرد بیوشیمیایی فسفر آشنا شود • جذب، انتقال، ذخیره و دفع فسفر را بداند • منابع غذایی فسفر را بشناسد • دریافت های مرجع فسفر را بداند • علائم مربوط به کمبود فسفر را بشناسد • عملکرد فلوئور در بدن را بداند • دریافت های مرجع غذایی فلوئور را بداند • منابع غذایی فلوئور را بشناسد • علائم کمبود فلوئور را بیان کند • علائم مسمومیت فلوئور در بدن را بداند 			
--------------------	--	--	--	--	--	--

سخنرانی، طرح سوالات جهت بحث در کلاس	ویدئو پروژکتور، تخته و ماژیک		<ul style="list-style-type: none"> ارتباط تغذیه و نمو دندان را بداند پاتوفیزیولوژی پوسیدگی دندان را بداند کربوهیدراتهای تخمیرپذیر را بشناسد با واژه های کاربوژنیک، کاربوآستاتیک و آنتی کاربوژنیک آشنا شود فاکتورهای موثر بر کاربوژنسیتهی غذاها را بشناسد توصیه های تغذیه ای برای پیشگیری از پوسیدگی را بیان کند نقش تغذیه در بیماری های ضریع دندانی را بداند با تظاهرات دهانی بیماری های سیستمیک آشنا شود مواد مغذی موثر در سلامت دهان و دندان ها را بشناسد 	نقش تغذیه در بهداشت عمومی و دندانپزشکی پیشگیری	تغذیه در دهان و دندان	هشتم ۱۴۰۲/۰۱/۲۰
					امتحان پایان ترم	نهم

شیوه تدریس:

سخنرانی - انجام محاسبات - پاورپوینت - وایت برد

وظایف دانشجویان:

- ❖ حضور به موقع در کلاس و رعایت نظم و انضباط
- ❖ مشارکت فعال در کلاس
- ❖ مطالعه مطالب جلسه قبل و آمادگی حضور در کلاس درس

❖ عدم استفاده از گوشی تلفن همراه در طول کلاس

روش ارزشیابی:

حضور به موقع در کلاس و رعایت نظم و انضباط ۱نمره

مشارکت در بحث و فعال بودن در کلاس ۱نمره تشویقی

امتحان پایان ترم ۱۹ نمره

ارائه مقاله یا مطلب مرتبط با درس ۱ نمره تشویقی (اختیاری)

منابع:

- ❖ Mahan LK, Escot-stump, S; Krause's Food and nutrition Therapy. Sanders, PA, USA, 12 ed
- ❖ Kelly DeBruyne L, Pinna K, Whitney E; Nutrition & Diet Therapy. Cengage Learning, MA, USA, The last edition
- ❖ Riva Touger-Decker, FADA David A. Sirois, Connie C. Mobley; Nutrition and Oral Medicine. Humana Press, USA. The last edition

❖ اصول تغذیه رایبسنسون